

OBSAH

VŠEOBECNÝ ÚVOD
K CÍRKEVNÍM DĚJINÁM 5

1. Kritéria 5

2. Historická metodologie 7

 2. 1. Heuristika 7

 2. 2. Kritika 9

 2. 3. Syntéza 9

 2. 4. Expozice 9

3. Pomocné vědy historické 9

 3. 1. Církevní archivy 10

 3. 2. Křesťanská archeologie 12

4. Církevní historiografie 12

 4. 1. Starověk 13

 4. 2. Středověk 13

 4. 3. Novověk 14

 4. 4. Současnost 14

KAPITOLA I.
JEŽÍŠ KRISTUS A POČÁTKY CÍRKVE 17

1. Ježíšovo pozemské dílo 18

 1. 1. Biblická svědectví o Ježíšovi 18

 1. 2. Mimokřesťanská svědectví o Ježíšovi z I. století 19

 1. 3. Kristovo učení 21

2. Založení církve	22
2. 1. Církev v Palestině	23
2. 2. Vnitřní život církve v době apoštolské	24
2. 3. Další rozvoj a upevnění	29
Časová tabulka	31
Doporučená literatura.....	32

KAPITOLA II.

POSTUP V HLÁSÁNÍ EVANGELIA..... 33

1. Církev v Jeruzalémě	33
2. Hlásání víry pohanům	37
Časová tabulka	41
Doporučená literatura.....	41

KAPITOLA III.

ODŠTĚPENÍ OD ŽIDOVSTVÍ 43

1. Odloučení církve od synagógy	45
2. Obležení a pád Jeruzaléma	47
3. Organizační struktura prvotní církve	49
3. 1. Vliv židovské organizace před r. 70	50
3. 2. Decentralizace po r. 70	50
3. 3. Církevní úřady a jejich správcové	51
Časová tabulka	53
Doporučená literatura.....	53

KAPITOLA IV.

ROZŠÍŘENÍ KŘESŤANSTVÍ V ŘÍMSKÉ ŘÍŠI 55

1. Historický rámec	55
1. 1. Politické poměry	55

1. 2. Společenské poměry	56
1. 3. Náboženské poměry	58
2. Poslání apoštolů	61
2. 1. Sv. Petr	61
2. 2. Sv. Pavel	85
2. 3. Hroby apoštolů Petra a Pavla	98
2. 4. Ostatní apoštolové a někteří jejich učedníci	115
Časová tabulka	119
Doporučená literatura	119

KAPITOLA V.

PRONÁSLEDOVÁNÍ KŘESŤANŮ

V PRVNÍCH STALETÍCH	121
---------------------------	-----

1. Historický rámec	121
2. Historický přehled pronásledování křesťanů v prvních třech staletích	126
2. 1. První pronásledování za císaře Nerona	127
2. 2. Druhé pronásledování za císaře Domiciána	129
2. 3. Třetí pronásledování za císaře Trajána	130
2. 4. Čtvrté pronásledování za císaře Septimia Severa	131
2. 5. Páté pronásledování za císaře Maximina Thráka	131
2. 6. Šesté pronásledování za císaře Decia	132
2. 7. Sedmé pronásledování za císaře Galla	133
2. 8. Osmé pronásledování za císaře Valeriána	134
2. 9. Deváté pronásledování za císaře Aureliána	134
2. 10. Desáté velké pronásledování za císaře Diokleciána	135
2. 11. Pronásledování křesťanů končí	136
3. Mučedníci jako svědkové víry v Krista	137
3. 1. Acta martyrum	138
3. 2. Passiones	139
3. 3. Legendae hagiographicae	140

4. Otázka právního podkladu pronásledování křesťanů v prvních staletích	141
4. 1. Současná polemika	141
4. 2. Komentáře křesťanských spisovatelů	148
4. 3. Komentáře pohanských spisovatelů: pronásledování morální	150
5. Kultovní místa a hřbitovy prvotní církve	152
5. 1. Kultovní místa	152
5. 2. Křesťanské hřbitovy a katakomby	153
Časová tabulka	158
Doporučená literatura.....	159

KAPITOLA VI.

VNITŘNÍ KRIZE A PRVNÍ HEREZE

1. Spory disciplinární	163
1. 1. Spor o znovupřijetí odpadlých	163
1. 2. Novaciáni	164
1. 3. Výnosy papeže Kalixta	164
2. Spory věroučné	165
2. 1. Gnosticismus	165
2. 2. Představitelé gnosticismu	167
2. 3. Manicheismus	169
2. 4. Montanismus a monarchianismus	169
Časová tabulka	170
Doporučená literatura.....	170

KAPITOLA VII.

KONSTANTIN VELIKÝ

A JEHO NÁBOŽENSKÁ POLITIKA

1. Osobnost Konstantina Velikého	171
--	-----

1. 1. Konstantinovo vítězství	172
1. 2. Diskuse o Konstantinově obrácení	173
1. 3. Milánský edikt z r. 313	174
1. 4. Konstantinovy zásahy ve prospěch křesťanství	175
1. 5. Význam Konstantina pro církve	177
2. Šíření křesťanství do Konstantinova míru a po něm	178
2. 1. Hereze donatistů, meletianů a ariánů	179
2. 2. Církve po obratu za císaře Konstantina	182
2. 3. Křesťanské a pohanské reakce	183
Časová tabulka	185
Doporučená literatura	185

KAPITOLA VIII.

VÝVOJ CÍRKEVNÍHO ZŘÍZENÍ, UČENÍ A LITURGIE 187

1. První obrysy monarchického církevního zřízení	187
2. Krátký přehled východních ekumenických koncilů	190
2. 1. První nicejský koncil (1. ekumenický) r. 325	191
2. 2. První cařihradský koncil (2. ekumenický) r. 381	192
2. 3. Efeský koncil (3. ekumenický) r. 431	193
2. 4. Chalcedonský koncil (4. ekumenický) r. 451	195
2. 5. Druhý cařihradský koncil (5. ekumenický) r. 553	196
2. 6. Třetí cařihradský koncil (6. ekumenický) r. 680–681	197
2. 7. Druhý nicejský koncil (7. ekumenický) r. 787	199

2. 8. Čtvrtý cařihradský koncil (8. ekumenický) r. 869–870	200
3. Církevní Otcové	201
4. Křesťanský život	203
4. 1. Liturgická organizace	204
4. 2. Svátostný život	204
Časová tabulka	206
Doporučená literatura.....	206

KAPITOLA IX.

POČÁTKY MNIŠSTVÍ

1. Předbenediktinské mnišství	207
1. 1. Poustevníci (eremité)	208
1. 2. Cenobité	208
1. 3. Klášterníci	208
1. 4. Mnišství sv. Jeronýma	209
1. 5. Biskupské mnišství	209
2. Sv. Benedikt a jeho řeholní stanovy	210
3. Církevní účel a funkce křesťanského mnišství	213
Časová tabulka	213
Doporučená literatura.....	214

KAPITOLA X.

PAPEŽSTVÍ OD IV. DO VI. STOLETÍ

1. Stručné údaje o některých papežích	215
1. 1. Damas I. (366–384)	215
1. 2. Sirícus (384–399)	216
1. 3. Inocenc I. (402–417)	216
1. 4. Celestin I. (422–432)	217

1. 5. Sv. Lev Veliký (440–461)	218
2. Napětí mezi Východem a Západem.....	220
3. Sv. Řehoř Veliký (590–604)	223
Časová tabulka	225
Doporučená literatura.....	225

PŘÍLOHY 227

1. Seslání Ducha svatého Život a růst obce věřících	229
2. Příprava na křest neboli morální katecheze v prvotní církvi (z Didaché)	232
3. Prolog k prvním církevním dějinám.....	235
4. Obrana křesťanů	237
5. Mučednická smrt sv. Petra a Pavla.....	239
6. Vítězství císaře Konstantina Velikého.....	241
7. Symbol víry vyhlášený na koncilu nicejském v r. 325.	243
8. Prolog k Řeholi sv. Benedikta.	245
9. Seznam císařů římského impéria.	250
10. Seznam papežů.	252

REJSTŘÍK JMENNÝ 257